

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työlläisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

UUSIA 66
UUDISTUKSIA 60
KATKENNEITA 499

Toverittaren tilaajille

Monasti on lehdessä huomautettu että tilaukset pitäisi uudistaa ajoissa. Kuitenkin moni tilaaja jättää tämän tekemättä ja tuloksena on lehden katkeaminen tilaajalle. Tällä viikolla katkeaa tässä maassa ja Canadassa 488 tilausta sekä Suomen tilauksia katkeaa 11 kappaletta, yhteensä 499; uusia tilauksia on tullut 66 ja uudistuksia 60 viikon ajalla, joten Toverittaren tilausmäärä vähenee tällä kertaa 373. Tämä on ikävä tieto monelle Toverittaren tilaajalle. Siis asiamiehet ja erittäinkin naiset, ottakaa nyt näistä numeroista hiukan oppia ja uudistakaa lehden tilaukset ajoissa, ettei tämänlaisia numeroita tarvitse toiste mailmalle toittotaa. Niille Toverittaren tilaajille, joiden luokse tilausten kerääjät ei jouda tulemaan, voisi huomauttaa että lähettävissä tilauksensa ja uudistuksensa suorastaan konttoriimme, osoitteella: Toveritar, Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TOIMITUS.

Toverissa ja ehkä muissakin lehdissä on aikasemmin ilmoitettu, että Helmi Mattson on valittu Toverittaren toimittajaksi. Myöhemmin on Helmi ilmoittanut ettei hän voi tulla vaikka hänet on valittu, ilmoittamatta syytä, miksi hän ei voi tulla. Toverin johtokunta on uudelleen kääntynyt hänen puoleensa toivoen, että ne esteet mitä hänellä mahdollisesti perhesuhteiden tähden on, saadaan vältettyä ja että hän voisi ottaa paikkansa Toverittarensa.

Ristikkojen takaa

Toverit Reivo ja Partan ovat taaskin saaneet tilaisuuden pistää kirjeen perheilleen. Molemmat ilmoittavat olevansa jokseenkin terveenä. Kylläisyys ja sateet kuuluvat kyllä tuottaneen nuhaa kumpasellekin, mutta vakavampaa sairautta ei siitä kummallekaan seurannut. Kirjallisuutta pyytävät molemmat, sillä ikävä tahtoo tietysti olla ja vankilan kirjasto ei tietenkään sisällä muuta kuin uskonnollisia kirjoja, jotka eivät nykyajan ihmisen tarpeita tyydytä.

Oloistaan eivät pojat sano juuri muuta kuin sen mitä oli

jo heidän ensimmäisessä kirjeessään. Eivät moiti vankilan oloja. Ne ovat heidän mielestään vankilan oloiksi kohtalaisen hyvät. Reivo työskentelee puusepän ammatissa vankilan yhteyteen rakennettavalla lisärakennuksella ja Partanista on kuulemma tehty farmari. Hän kukkii ja kääntelee peltoa, istuttaa siemeniä y.m. kaikella sillä matemaattisella säännöllisyydellä millä hän ennen taapsi numeroita järjestellä.

Iltaisin käyvät he koulua, parantelevat englanninkielitaitoaan ja lueskelevat muita hyödyllisiä aineita.

Heidän asiassaan toiminut lakimies ilmoittaa myöskin tehneensä omasta aloitteestaan uuden anomuksen Yhdysvaltain ylikokoukseen saadakseen heille uuden kuulustelun samalla tavalla kuin äskettäin myönnettiin Kate O'Harelle ja parille muulle valtiollisista sivistä tuomituille. Lakimies Mannix sanoo olevansa vakuutettu siitä, että jos hän vaan onnistuu saamaan ylikokouksen tuomarit lukemaan tämän jutun pöytäkirjat, tulee tuomituille annettavaksi uusi kuulustelu ilman epäilyä. Sillä eihän ollut mitään asiaalista syytä, minkä perusteella tuomio langetettiin. Oli olemassa vaan voimakas ennakkoluuloisuus heitä vastaan, jota ei oikeusjutun aikana onnistuttu siinä määrin kumoamaan että syytös olisi hyljätty.

On siis hieman toiveita, että tovereillemme vieläkin tehtäisiin oikeutta antamalla heille ainakin uusi tilaisuus osottaa syyttömyytensä.

Lapsityö Yhdysvalloissa

Jos Yhdysvaltain asukkaat tietäisivät mitä lapsityö todellisuudessa on niin he lopettaisivat sen heti.

Eikö meillä siis ole kyllin tilastotietoja ja kylläksi todistuksia, että lasten työskenteleminen on tuhoa tuottavaa lapsille ja hyödytön yhteiskunnalle? Se taannuttaa teollisuutta ja huonontaa rotua.

Uudistuksia ei ole ajettu järjestyksessä, ja niin me olemme päässeet siihen, että meillä on nyt kaksi miljoonaa lasta teollisuuden palveluksessa.

G. Creelin tarkat tutkimukset lapsityöstä kaikissa osissa maata johtavat hänet seuraavanlaiseen lopputulokseen:

"Kansalle ei voida sanoin sanoa kyllin ymmärrettävästi — sen täytyy myöskin saada kokea. Minä olen nähnyt lapsityöllisiä jokaisessa valtiossa, painuneina kivihiilimurtojen sokaisemaan tomuun, lajittelemassa kivihiiltä vertavuotavien sormiin, hoitamassa ompelukoneita, jotka pistävät kolmesataa tikkiä minuutissa, konttaamassa käsin ja jaloin karpaalojen mutavedessä. Minä olen nähnyt heitä aavemaisine kasvoineen lasitehtaiden loimuvien salatusuunien ääressä, missä he hikoilevat yöt läpeensä sekä puuvillamylyissä, missä ilma on täynnä lentävää pölyä, silkkitehtaissa, missä kiiltävät langat aiheuttavat alituista silmien pakotusta, simpukan kannutuslaitoksissa, missä simpukan terävät lusuojukset syövät lihan heidän heikoista sormistaan.

Meidän täytyy saada kongressi ja lainlaatijakunnat ottamaan lastenkin hyvinvointia koskeva kysymys yhtä tärkeänä asiana esille kuin niissä on jo kauan ai-

kaa karjan hyvinvoinnista ja viltan kasvattuksesta huolehdittu.

Niiden vuosien kuluessa, kun lapset ovat tehneet urotöitä sortumisen kustannuksella, samalla aikaa on kulutettu tuhansia dollareita sotaan karjakuumeita ja sikakoleeraa vastaan. Mutta aivan mahdotonta on johdattaa hallitusvirkailejoitten huomaavaisuus ja harrastus puuvillatehtaisiin vallitsevan lapsityön turmiollisuuteen, vaikka hallitus toimituttaa aaltuisesti puuvillasadon parantamista tarkottavia tutkimuksia ja etsii menettelytapoja puuvillaviljelystä vahingoittavia hyönteisiä vastaan.

Monissa valtioissa on olemassa hyviä simpukan suojelulakeja, joissa tarkasti säädetään rikokseksi niiden repiminen tiloiltaan, kunnes ne ovat saavuttaneet määrätyn kokonsa, mutta ei ole olemassa minkäänlaisia lakeja joissa säädettäisiin rangaistuksia kovasydämisille työnantajille, jotka raastavat lapset vuoteiltaan tehdashelvetiin ja syöttävät heidän lihaansa simpukoilla.

Lapsityöhön onkin yksi kaapitalistisen järjestelmän peruskiivistä. Ja sen kannattajat joka vaaltiossa ovat sekä katkeria että voimakkaita laapsityötä koskevien uudistuskokousten vastustajia.

Heidän mädäntynyt ylivalansa ulottuu oikeuslaitoksiin ja lainlaatijakuntiin ja suurempaan osaan sanomalehdistöä, mikä vaikutuksellaan suuressa mitassa alaspainaa lapsityötä koskevia asioita — alentaen niitä, mitä eivät voi kokonaan alaspainaa.

Silkki-mylyissä maksetaan pienille tytöille neljä senttiä tunnilta, työstä, mikä taivuttaa heidän selkensä muodottomaksi ja pilaa heidän silmänsä. Pienet palloiset lajittelevat kannutuslaitoksissa papuja kello 4:30 alkaen aamulla kello 10:neen illalla, saaden sentin paunalta.

Heidän sormensa ovat ajettu neet ja muodottomat. Usein he kaatuvat istualtaan uneen työssä ollessaan. Kuuden- ja kahdeksanvuotiaat lapset kuorivat maissia. Työ kestää yhdeksän tuntia päivässä. Simpukan kannuksessa ahkera lapsi voi ansaita 20 senttiä päivässä. Työ alkaa usein kolmen aikaan aamulla.

Näitä kuvia voisi näyttää loppumattomiin. Lapset, jotka ovat uloskuluneet sekä ruumiillisesti että henkisesti ennenkuin ovat saavuttaneet täysikasvuisuuden, nämä keskenkasvaneet, sortuvat ja levittävät sairautta ja veltoutta tulevaan ihmispolveen.

Lapset teollisuuden palveluksessa saavat aikaan palkkojen alenemist. Ei kukaan lapsi saa miehen palkkaa, vaikka hän ehkä voi tehdä miehen työn. Perheen isät ovat usein paakotetut työttömyyteen samalla aikaa kuin heidän lapsensa ahertavat tehtaassa.

Kutojain ammattilehdestä suomensi — E. H.

Uusi avioliitto

Kirj. Hermine Ziegelsroth.

Niihin problemeihin, jotka ilmenevät naisen muuttuvassa asemassa uudenikäisessä yhteiskunnassa, kuuluu myöskin hänen taloudellinen itsenäisyytensä avioliitossa. Eiköhän juuri perheenmännän olisi vaadittava jonkunlaista palkkaa vaivaloisesta työstään? Täytyykö hänen tyytyä siihen, että hän saa talouden hoidosta palkkseen pelkän elatuksen kokonaan aviopuolisoista riippumatta.

Taloudelliset suhteet ovat aikojen kuluessa muuttuneet niin, että jokaisen avioliittoa solmissa on välttämä-

töntä ajatella edeltäpäin takeita perheen elättämismahdollisuudesta. Harvinaisemmissa tapauksissa, silloinkin kun hänen työnsänsä itsessään riittää kunnolliseen toimeentuloon, kykenee mies ainoastaan omin varoin vaimon ja lapset elättämään. Päinvastoin kuin aikaisemmin, ei perheenemäntä nykyään tee melkein mitään tuottavaa työtä; hän ei tuota mitään arvoja, vaan käyttää suurin piirtein ja melkein kokonaan suurteollisuuden tuottamia, valmiina ostettuja tavaroita perheen kulutukseen. Siten ei myöskään niitä voida pitää elatuksen korvauksena. Sitä silmälläpitäen on olemassa kaksi mahdollisuutta. Joko hän lisää talousvaroja myötäjäisomaisuuden antamalla tuolla (kokonaan lukuunottamatta niitä tapauksia, joissa mies ylipäänsä vasta sellaisen varallisuuden perusteella hankki toimeentulonsa) taikka että nainen myöskin avioliitossa harjoittaa ammatillista tointa.

Kosketelkaamme lähemmin ainoastaan edellistä ratkaisua. Tässä on yleensä itsestään selvää, että aviomes tulee varallisuuden hoitajaksi ja antaa perheenmännälle taloudenhoitoa varten määrätyn rahamäärän, millä hänen sitten täytyy kaikki menot suorittaa. Jos hän sitäpaitsi saa itselleen ja lapsiaan varten persoonallisiin tarpeisiin erikoisen lahjan, niin on se ainoastaan ystävällisyyttä miehen puolelta eikä vaimolla siihen ole mitään oikeudellista vaadetta. Kun miehen rakastettavuus avioliiton kestäessä ei tavallisesti lisääny, vaan vähentyy, joudutaan tavallisesti kylmin tunnettuun naiselliseen keinoon: nainen anastaa pieniä petkutuskin talousrahoista suurempia tai pieempiä eräi, jotka hän käyttää yksityisiin tarpeuksiin. Tällaista sattuu luonnollisesti oikeastaan vasta silloin, kun nainen ei avioliittoon ole mukanaan mitään varoja tuonut, kun mies siis antaa kaiken omasta omaisuudestaan, ei tarvita mitään todistusta siitä, miten halpamaista tällainen asiainlaista pohjaltaan on. Se alentaa perheenmännän palkatta toimimaan palvelijan asemaan. Häntä eivät koske nekään elämän vaatimukset, jotka alkavat raivata tietä varsinaisen palvelusväen heräämissä itselietoisuudessa; perheenemäntä on ja jää ehdottomasti palvelijattareksi, joka saa määräykset herraltaan ja joka ainoastaan hänen avulleen saa toimeentulonsa taatuksi.

Onko tietoisuus tästä jo tunkeutunut naisen tajuntaan? Minä uskon: ei yleensä. Jos tästä puhutaan, saadaan melkein aina vastaukseksi: astaa niin katseleminen merkittäisi sitä, että avioliiton parhaan sisällys, sielullinen suhde naisen ja miehen sekä lasten välillä ymmärrettään väärin, koska naisesta näyttäisi alentavalta sallia palkita hänen työtään perheen hyväksi. Perheenemäntä ei tuntisi itseään orjaksi eikä palvelijaksi, pikemminkin saman arvoiseksi miehen elämäkumppaniksi. Hän hääräilisi perheen hyväksi, koska se on hänelle sydämensä; olisi siis järjetöntä käyttää tässä samaa arvostelussa. Todistelu puhuu mielestäni itseään vastaan. Miksi loukkaisi se yhtä arvossa pidettyä, samaa harrastavan elämäkumppanin arvoa, jos hän yhtäläisellä oikeudella käyttää miehen tuloja. Kärsisikö sielullisten suhteiden hienous siitä, että naisollakin on määräysvaltaa, jos hänellä on sitä taitä tarvis toimittaa? IEikö päinvastoin ole mitä suurimmassa määrässä koomillista juuri se, että hän kasvattaa lapsia, mutta hänelle ei uskota määräämisvaltaa siihen, miten tuloja käytetään? Eikö jokaisen ihmisen hienontunteisuutta tyydy loukata se, että hänen täytyy pyytää rahavaroja jokaista persoonallista tarvetta tai seikkaa varten jonka ei yleensä tarvitse olla välttämätöntä? Niin, juuri silloin kun tämä pyyntö ehdotta täytetään, ei sitä oikeaksi voi se-